

Posudek oponentky diplomové práce

Autor: Mikhail Kovalenko

Studijní program: Učitelství pro střední školy

Studijní obor: Učitelství pro střední školy – informatika

Učitelství pro střední školy – ruský jazyk a literatura

Téma: Hodonyma města Sterlitamak

Vedoucí práce: PhDr. Jindřich Kesner, CSc.

Oponentka práce: doc. Galina Kosych, CSc.

Celistvost toponymie jako nauky je potvrzena výzkumy jazykovědců, historiků, geografů, etnografů a dalších. V posledních desetiletích se objevily práce lingvistů, které reflektují vzrůstající zájem o různé aspekty toponymie, regionální toponymie, což je zřetelné i v obsahu a ze seznamu literatury diplomové práce věnované tématu *Hodonyma města Sterlitamak*.

Samotnému textu práce předchází detailní obsah, v němž je zachycena její struktura (str. 9–11). V *Úvodu* (str. 12–13) jsou zformulovány cíle, v krátkosti je představena historie zvoleného regionu Ruské federace – Baškortostánu (první zmínka „о местности под названием Башгурд“, připojení k území Ruského státu, vznik pevností – měst Ufy, Sterlitamaku, připomínají se události spojené se jménem Pugačova, s Občanskou válkou), poukázáno je na to, že toponymie odráží nelehkou cestu historického utváření a rozvoje mnohonárodnostního regionu, „позволяет донести до наших дней ценную историческую информацию о жизни и быте местного населения“. Tímto je objasněn výběr tématu diplomové práce.

První kapitola – *Теоретические основы ономастики и топонимики* (str. 14–23) – je rozčleněna na několik podkapitol.

V podkapitole 1.1. (*Общие теоретические вопросы. Сфера исследования*) jsou na základě uvedených zdrojů představeny definice onomastiky, toponymie jako části onomastiky, definice termínů makrotoponyma a mikrotoponyma, a to včetně příkladů (str. 14–16).

Podkapitola 1.2 (*Виды топонимов* – str. 17–23) obsahuje definice termínů (s odkazy na zdroje) a několik ilustrativních příkladů každého z nich.

Kapitola II (*Историческая и культурная справка*, str. 24–27) obsahuje *Основные данные об исследуемом регионе* (2.1): erb města Sterlitamak, etymologii jeho názvu, základní údaje o geografii a historických událostech – období Pugačovova povstání v letech 1773–1775

a jména jeho účastníků – Salavat Julajev, získal statusu města v roce 1781, život kupeckého města, město v období Velké vlastenecké války, status současného města jako jednoho z center chemického a strojírenského průmyslu. Uveden je graf, který zachycuje etnickou strukturu současného města, v němž žijí představitelé různých náboženství. Krátce je charakterizován kulturní život současného města, nazvány jsou památky a tradice, které se váží k významným dnům.

Třetí kapitola (*Стерлитамакская застройка, развитие функционально-планировочной структуры города* – str. 28–41) sestává ze dvou podkapitol – 3.1. *Первоначальные планы и застройка города. Развитие инфраструктуры Стерлитамака* (str. 28–29). Následná podkapitola 3.2. (str. 30–41) je zaměřena na *Топонимическое пространство Стерлитамака. Главные и значимые улицы города*.

Autor odkazuje na předchozí výzkumy, když vysvětluje obsah této části diplomové práce: „В подавляющем большинстве в названиях улиц города Стерлитамак прослеживается исторический, культурный, политический и идеологический контекст“ (str. 31). V souladu s tím jsou uvedena základní fakta o známých, důležitých ulicích a třídách města (s odkazy na zdroje). V tomto případě mohl být text detailnější ve chvíli, kdy se týká osobností baškirských a tatarských básníků, spisovatelů a myslitelů „известных и за пределами Республики Башкортостан“: jedná se o „улицы Мустая Карима, Мажита Гафури, Мусы Джалиля, Шайхзады Бабича“ (str. 41).

První část čtvrté kapitoly (*Анализ топонимов и агоронимов города Стерлитамак* – str. 42–70) se zaměřuje na *Лексико-семантический анализ. Классификацию названий улиц города Стерлитамак*. Je vyjmenováno sedm kategorií hodonym města, vyhodnoceny jsou v procentuálně vyjádřených poměrech, v tabulkách a grafech. Výsledek lexiko-sémantické analýzy uzavírá krátké shrnutí zachycené v tabulce 12 a v grafu (str. 70–71).

Druhá část je věnována morfologické a slovotvorné analýze hodonym, odkazuje se na klasifikaci N. Ju. Zabelina (str. 72–75). Ve čtyřech sledovaných skupinách jsou uvedeny konkrétní příklady a grafy.

Třetí podkapitola (str. 76) se zabývá agoronymy města – Площадь Победы a Площадь ГДК.

V *Závěru* diplomové práce jsou uvedeny výsledky výzkumu, je upřesněno, čím byl formován toponymický systém města.

Závěr:

Téma diplomové práce *Hodonyma města Sterlitamak* je zajímavé tím, že otázky spojené s onomastikou, toponymii se jen zřídka dostávají do centra pozornosti studentských výzkumů.

Autorovi se podařilo „погрузиться“ do zvoleného tématu, prokázat znalost rozmanitých aspektů této části lingvistiky, smysluplně použít odborné výzkumy v této oblasti ve své práci.

V souvislosti s tím by bylo žádoucí poslechnout si odpovědi na několik otázek souvisejících s obsahem práce:

1. V první podkapitole čtvrté kapitoly je využita lexiko-sémantická analýza. Považovala bych za důležité v práci vysvětlit, v čem tkví, a upřesnit, proč je zvolena právě lexiko-sémantická analýza. To samé se týká i morfologické a slovotvorné analýzy (4.2).

2. Jaké toponymické klasifikace znáte?

3. Jaké otázky v rámci zkoumaného tématu mají v odborných pracích sporný charakter?

Navrhuji hodnocení:

v Hradci Králové 16. 1. 2023

doc. Galina Kosych, CSc.